

"Agrotehničke aktivnosti u višegodišnjim nasadima u lipnju"

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 08.06.2026 *Брой:* 6/2026

U lipnju će atmosfera na sjevernoj hemisferi postupno prijeći na tipičan ljetni režim. Polarni je vrtlog već znatno oslabljen i praktički se raspao, što znači da će njegov utjecaj na vrijeme u Europi biti znatno manji u usporedbi s proljetnim mjesecima. Za Bugarsku to znači pretežno toplo i često vruće vrijeme, ali s tipičnim poslijepodnevним grmljavinskim nevremenima za ovo doba godine.

Kombinacija toplijeg zraka s juga i hladnijih oceanskih valnih poremećaja sa sjeverozapada uzrokovat će razdoblja nestabilnosti, grmljavinskih nevremena i kratkotrajnih zahlađenja, osobito u zapadnim i planinskim područjima Bugarske.

Općenito se očekuje da će mjesec biti topliji od klimatske norme, s osjećajem ranog ljeta od prvih dana, a do kraja mjeseca zemlja bi mogla doći pod utjecaj prvog ozbiljnog toplinskog vala u godini.

Temperature će postupno rasti. Jutarnje vrijednosti bit će između 11 °C i 16 °C, a najviše će dosezati 25 °C – 30 °C. Na Dunavskoj ravnici i Gornjotračkoj nizini nisu isključeni prvi značajniji ljetni toplinski valovi s temperaturama oko 31 °C – 32 °C.

Oko sredine razdoblja mogao bi proći hladni atmosferski front, donoseći kratkotrajne, ali intenzivne oborine i grmljavinska nevremena. Postoji i mogućnost tuče na nekim mjestima, što je tipično za početak ljetne sezone.

Tijekom drugog desetdnevnog razdoblja atmosfera će ostati dinamična. Očekuju se česti poslijepodnevni razvoji kumulonimbusnih oblaka, osobito u zapadnoj i središnjoj Bugarskoj. Vrijeme će biti tipično za lipanj – topla jutra, vruća poslijepodneva i lokalna nevremena na kraju dana. Oborine neće biti rasprostranjene, ali na nekim mjestima mogu biti značajne količine u kratkom vremenu.

Minimalne temperature bit će između 13 °C i 18 °C, a dnevne temperature – između 27 °C i 33 °C. U nekim područjima južne Bugarske temperature se mogu približiti 35 °C, osobito tijekom dulje južne advekcije. Uz obalu Crnog mora vrijeme će biti stabilnije, s više sunčanih sati i manjim rizikom od oborina.

Kraj mjeseca donijet će trajniji ljetni karakter vremenu. Uspostavit će se stabilniji anticiklonalni režim nad južnom Europom i Balkanom, što će ograničiti oborine i podići temperature. Temperature će ostati iznad norme za to razdoblje. Minimumi će biti između 15 °C i 20 °C, a maksimumi – između 30 °C i 35 °C. U najtoplijim područjima zemlje nisu isključene vrijednosti do 36 °C – 37 °C. Ovo će vjerojatno biti razdoblje kada doživimo prvi dulji ljetni toplinski val u sezoni.

U voćnim rasadnicima

Gredice s presadnicama gnoje se sa 6-8 kg amonijevog nitrata ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva po dekaru i okopavaju se. Po potrebi se navodnjavaju.

Matični nasadi gnoje se s 10-15 kg amonijevog nitrata ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva po dekaru i nasipavaju se. Po potrebi se navodnjavaju prije nasipavanja.

U rasadnicima se provodi odstranjivanje pupova kako bi se olakšao normalan rast cijepljenih biljaka. Podloge i rasadnici pripremaju se za pupanje.

U voćnjacima

Pratiti da vezice ne urezuju grane vrhom cijepljenih voćaka i divljih formi, te ih po potrebi pravovremeno olabaviti. Konkurentni izbojci koji rastu iz podloge moraju se pravovremeno ukloniti.

Redovito okopavanje provodi se na novozasađenim stablima. Po potrebi se zalijevaju. Nakon drugog desetdnevnog razdoblja mladi voćnjaci gnoje se s 15-20 kg amonijevog nitrata po dekaru ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva, te se provodi plitka obrada tla.

Kod formiranja palmete, skeletne grane se savijaju prema dolje kada dostignu ukupnu duljinu od 2 – 2,5 m za prvi kat, 1,5-2 m za drugi i 1 m za treći. Za slabo rastuća stabla postavljaju se pod kutom od 45-50°, a za bujno rastuća – pod kutom od 45-45° u odnosu na horizontalu. Kada kat ima skeletne grane različite duljine, savija se samo jaka, dok se slaba ostavlja da raste i dodatno savija kasnije.

Nastavlja se mehaničko prorjeđivanje plodova kod breskvi.

Na površinama s osiguranim navodnjavanjem provodi se sjetva zelenih gnojiva.

Počinje masovna berba trešanja i višanja.

U nasadima jagoda

Sade se posljednje presadnice jagoda čuvane u hladnjaku.

Nastavlja se njega plijevljenjem mladih i novozasađenih nasada. Po potrebi se navodnjavaju.

Berba se nastavlja. Ne brati tijekom vrućih sati dana ili kada je prisutna rosa. Za svježiju potrošnju beru se zajedno s čaškom ploda.

Na toplijim lokacijama, nakon branja posljednjih plodova, slama se odmah skuplja i uklanja. Nasad se gnoji s 8-10 kg amonijevog nitrata ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva po dekaru, te se provodi prva obrada nakon berbe. Ako je potrebno navodnjavanje, ono se obavlja prije gnojidbe.

U nasadima malina

Provodi se redovita obrada tla. Po potrebi se zalijeva, a u plodonosnim nasadima redovi se nastavljaju čistiti od vrlo slabih i suvišnih izdanaka. Žičana potporna konstrukcija održava se čvrstom.

U nekim područjima, oko sredine lipnja, počinje berba plodova ranih sorti. Kada počne dozrijevanje, pčelinje zajednice se premještaju u druge nasade, ali na udaljenosti ne manjoj od 5 km.

U nasadima crnog ribiza

Tlo u gredicama za ukorjenjivanje obrađuje se 2-3 puta ovisno o navodnjavanju, oborinama i prisutnosti korova. Redovite obrade provode se na mladim i plodonosnim nasadima.

Oko sredine mjeseca počinje berba plodova na nekim toplijim lokacijama.

U nasadima s ostalim kulturama

Nastavlja se cijepljenje podloga limuna rastućim pupom.

Nastavlja se njega ukorjenjivanja reznica nara, smokve i krkavine na otvorenom, pri čemu se rasadnik redovito okopava i zalijeva. Provode se potrebni tretmani protiv korova.

Pred kraj mjeseca, necijepljene podloge iz prošle godine pupaju se rastućim pupom koristeći pupove dragulje.

Nastavlja se vezanje loza aktinidije za potporne kolce. Provodi se gnojidba s posljednjom 1/3 godišnje količine dušika određene za aktinidiju. Bočni izbojci na glavnoj stabljici aktinidije čiste se kako bi se potaknuo njezin razvoj i oblikovanje. Oblikuje se u T-oblik.

U vinogradima

Provodi se obrada tla tamo gdje nije već zatravljeno, te se primjenjuju tretmani protiv korova. Cilj obrada je uništavanje korova i razbijanje pokorice tla. Obrađivati plitko do dubine od 8–10 cm. Broj obrada ovisi o zakorovljenosti i oborinama. Provode se mehanički kultivatorima i rotacijskim drljačama.

Tijekom cvatnje ne smiju se provoditi aktivnosti koje dovode do povećanja vlažnosti zraka i smanjenja temperature: obrada tla, navodnjavanje itd.

Za suzbijanje višegodišnjih korova poput pirike, slaka i divljeg zobi koriste se herbicidi s aktivnom tvari glifosat, kao što su Gligol 36 SL ili Fast 36 SL, u koncentraciji od 500/1000 ml/dekaru.

Stabljike pirike prskaju se kada dosegnu duljinu od 20–30 cm. Postupno, tijekom 15–25 dana, odumiru. Slak se prska kada stabljike dosegnu duljinu od 40–60 cm. Unutar 7–10 dana potpuno odumiru. Poljski slak prska se tijekom razdoblja cvatnje.

Zelene rezidbe provode se u mladim vinogradima i u plodonosnim vinogradima.

Pincirati one izbojke na kojima to nije učinjeno u svibnju. Na preostalima se provodi prstenovanje, čuvajući samo vrh izbojka iznad prstena, koji se mora privezati za potpornu žicu. Također se provodi drugo odstranjivanje pupova na deblima, provlačenje i vezanje izbojaka u nasadima, spuštanje za nisko i srednje deblo, te pažljivo labavljenje vezica na zeleno cijepljenim izbojcima.

U plodonosnim vinogradima provodi se provlačenje i vezanje izbojaka u nasadima, te spuštanje za nisko i srednje deblo.

Plodonosne loze se prstenuju. Operacija se sastoji od uklanjanja prstena kore s rodnog špara, zelenog izbojka ili rukavca loze, širine 2–5 mm. Prstenovanje se izvodi posebnim alatom za prstenovanje. Potrebno je poštivati nekoliko važnih uvjeta: treba ga provesti 12–15 dana nakon cvatnje kada su bobice veličine graška; za loze rezane prema Guyot sustavu, prstenovati nakon savijanja na vodoravnom dijelu rodnog špara. Za loze oblikovane na deblu, prsten treba napraviti na bazi rodnog špara. Iste loze prstenuju se svake 3–4 godine.

Provodi se prorjeđivanje grozdova, gronja i bobica.

Kada je postotak zemetanja plodova vrlo visok, uklanja se do 40% ukupnog broja bobica. Uklanjaju se uglavnom neoplođene, male i deformirane bobice. Ova operacija provodi se tijekom hladnih sati dana, vrlo pažljivo, bez pretjeranog rukovanja i bez brisanja voštanog premaza na bobicama grožđa.

Izbojci u matičnim blokovima se prstenuju i vežu.

U gredicama za ukorjenjivanje loze rahli se pokorica tla, čiste se rosne žile i gnoje se loze.

Čišćenje rosnih žila provodi se kada se na izbojcima pojave prve vitice. Količine stajskog gnoja i mineralnih gnojiva obično su: 1000–1500 kg stajskog gnoja, 3–4 kg amonijevog nitrata, 5–10 kg superfosfata i 3–6 kg kalijeve soli ili drugog izvora kalija po dekaru.